

Світлана Кравченко

ГАЛИЧИНА У СПЕКТРІ ПРОБЛЕМАТИКИ ЧАСОПИСУ
«BIULETYN POLSKO-UKRAIŃSKI»:
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР (Варшава, 1932—1938 pp.)

Розглянуто публікації польського часопису «Biuletyn Polsko-Ukraiński», присвячені Галичині. Показано оцінки публіцистами збройних акцій українців, їх ставлення до проявів польської національної політики, а також висвітлення виданням яскравих сторінок культурного життя краю.

Ключові слова: Галичина, українсько-польські взаємини, інтерв'ю, огляд преси, культурне життя.

Рассмотрено публикации польского издания «Biuletyn Polsko-Ukraiński», посвященные Галичине. Показаны оценки публицистами вооруженных акций украинцев, их отношение к проявлениям польской национальной политики, а также освещение в издании ярких страниц культурной жизни края.

Ключевые слова: Галичина, украинско-польские отношения, интервью, обзор печати, культурная жизнь.

The publications of Polish periodical «Biuletyn Polsko-Ukraiński» about Galicia have been studied. The views of publicists regarding armed actions of Ukrainians, their attitude to manifestations of Polish national policy, as well as the magazine's coverage of vivid pages of cultural life of the region have been presented.

Key words: Galicia, Ukrainian-Polish relations, interview, review of press, cultural life.

Із численних наукових публікацій про «Biuletyn Polsko-Ukraiński» відомо, що цей часопис був органом прометейського руху у міжвоєнній Польщі і мав за мету покращання українсько-польських взаємин у всякий можливий спосіб — інформування, аналіз, полеміки, відгуки тощо [1]. Оскільки усі міжнаціональні проблеми «концентрувалися» тоді передусім на західноукраїнських землях, які за умовами Ризького договору 1921 р. ввійшли до складу Польщі (а це вся Галичина і Волинь), то ці території і ставали предметом найактивнішого обговорення. Відзначимо, що Волинь історично була більш провінційною, селянською, менш політично активною і культурно розвиненою, тоді як Галичина, зокрема Львів, у міжвоєнний період — тереном гострої політичної боротьби, між-

національної напруги й віддавна центром української культури на західноукраїнських землях. Тож зміст варшавського видання, його проблематика, крім аналізу стану українсько-польських взаємин у масштабі всієї держави, великою мірою були пов'язані із політичним та культурним життям Галичини.

Серед особливо символічних у суспільно-політичному значенні топонімів Галичини, що трапляються у публікаціях бюлетеня перших років випуску, — це передовсім Трускавець і Городок Ягеллонський. Вони пов'язані із збройними акціями представників ОУН, які викликали широкий резонанс і негативну оцінку польського суспільства. Виступи на сторінках часопису «*Biuletyn Polsko-Ukraiński*» з приводу вбивства Тадеуша Голувки у Трускавці та нападу на пошту в Городку Ягеллонському порівняно з реакцією решти польського громадянства були більш поміркованими. Відомо, що навіть значна частина української еміграції в Польщі надзвичайно негативно оцінила ці вчинки молодих українських націоналістів, бо Т. Голувка належав до політиків, які намагалися знайти шляхи вирішення проблем в українсько-польських взаєминах, і в цілому був прихильний до українців, а напад на пошту спричинив лише низку безглузких смертей з обох сторін і не мав жодних позитивних наслідків.

1932 р. у статті «*W pierwszej rocznicy*» автор (під крипт. S. Z.) постать Т. Голувки ставив в один ряд із Петлюрою і Рамішвілі. Убивство ж він розглядав у площині ідеологічної стратегії, його виконавців уважав лише знаряддям у руках більш небезпечного ворога. Публіцист відзначав: «Варварська наївність задуму — стріляти в ідею з упевненістю, що ідею можна розстріляти. Бо ж Петлюра був не тільки Керівником Держави чи командиром збройних сил — був він передусім уособленням ідеї європейської України. Тадеуш Голувка був не тільки керівником східного відділу Міністерства закордонних справ чи також послом Сейму — він був передусім людиною ідеї, і то ідеї такого важливого значення для теперішньої Польщі і завтрашньої України... Ошалілий ворог стріляв у безсмертну ідею польсько-українського порозуміння. Він добре знав про смертельну небезпеку цієї ідеї для нього» [10].

У другому випуску часопису «*Biuletyn Polsko-Ukraiński*» за 1932 р. міститься публікація редактора Владзімежа Бончковського

п. н. «Na tle Gródka Jagiellońskiego». Як і більшість авторів видання, редактор у своїх виступах відзначався логікою та об'єктивністю аналізу. Розглядаючи напад на пошту, він насамперед побачив зв'язок цієї події з убивством Т. Голувки. Намагаючись з'ясувати фактори, які спричинили вбивство, В. Бончковський розглядав позиції та інтереси польської та української сторін. Він усвідомлював, що «для широкого польського загалу городоцький напад залишиться "бандитським" нападом, виступом "гайдамацьких з'єднань", для інших — "об'єктивно обумовленим актом української патріотичної молоді" — "незначної політичної цінності, однак піднесеним виявом любові до батьківщини" — "проявом боротьби за свободу"» [2, s. 32]. Автор засуджував діяльність Української військової організації, яка, на його думку, стояла за цими подіями і фінансувалася з-за кордону. Він був упевнений, що УВО використовувала українську молодь лише для загострення ситуації, а не її вирішення. В. Бончковський вказував і на неприпустимі помилки польської влади, які на тлі останніх подій постали особливо чітко: «Тепер і нашу власну помилку виразно, як ніколи раніше, побачити можемо. Цілі юрби української молоді завдяки польській національній політиці залишилися усунуті від державного життя, не маючи можливості належної віддачі своєї життєвої енергії, замкнені в гетто власного незадоволення і бунту проти існуючого стану речей, — хто, як не ми самі, допомогли ворогові організувати ту молодь в послухне знаряддя, що задовольнялося через політичну незрілість відходами нібито визвольної і соборної праці (до Збруча!) для майбутнього української незалежності» [2, s. 33—34].

Згодом редактор В. Бончковський повернувся до цієї проблеми у студії «Tadeusz Hołowko w kwestji ukraińskiej», написаній у жанрі політичного портрета, у якій розкрив головні етапи життя політика і формування його світогляду, описав особисті людські якості і найбільше висвітлив його прометейську концепцію, а також погляд на розв'язання проблеми спільного життя в умовах однієї держави. «У 1922 році виходячи зі слушної тези про «угромадянлення» та втягнення до державотворчої праці всіх народностей Польщі, виголошував (Т. Голувка. — С. К.) необхідність урахування їх слушних постулатів. Стосовно Східної Галичини стояв на засаді рівноправності поляків і українців, а також надання «широкої територіальної

автономії», при якій Галичина би мала Сейм і уряд краю, обираючи на загальних засадах представників до Сейму і Сенату у Варшаві. Міжнародна політика, армія, митна політика, комунікації належали б винятково до компетенції центрального уряду. Господарство, самоврядування, шкільництво, релігійні справи, промисловість належали б до повноважень місцевого уряду. Торкаючись українських справ Волині та Полісся, побоюючись впливу російських симпатій, проголошував гасло підтримки українського (і білоруського) національного руху», — характеризував прометейську концепцію Т. Голувки публіцист, нашттовхуючи читачів на думку, що аж ніяк не цей політик був справжнім ворогом українців [3].

Упродовж наступних років виходу часопису редакція час від часу поверталася до постаті свого одностудця повідомленнями про вшанування пам'яті політичного діяча («Odsłonięcie popiersia s.p. T. Hołówki w sejmie» (1933), «W pięta rocznicę» (1936), а також згадками про слухність та незмінну актуальність його ідей («W rocznicę tragicznej śmierci» (1933. — № 1), «Odsłonięcie tablicy ku czci T. Hołówki» (1933. — № 33).

Довкола особистостей українців, що брали участь у згаданих та інших терористичних актах на території Галичини і згодом майже всі були засуджені до смертної кари, а також щодо мотивів їх вчинків у польській пресі ще довго тривали дискусії. Іван Кедрин виступив із міркуваннями п. н. «Eligjusz Niewiadomski i Dmytro Danylyszyn» (1932. — № 4), зіставляючи мотиви вчинків обох учасників замахів і ситуації довкола них. (Як відомо, Е. Невядомський 1922 р. убив першого президента Польщі.) У відповідь свої думки у публікації «З приводу статті "Eligjusz Niewiadomski i Dmytro Danylyszyn"» висловив Неполітик-Обсерватор (1932. — № 6).

На бік українців 1933 р. на сторінках найпопулярнішого варшавського тижневика став відомий польський письменник Антоній Слонимський, написавши у своїх «Тижневих хроніках»: «Пан Президент Речі Посполитої не скористався «правом ласки» для двох молодих українців, які йшли з наганями в руках, йшли без вагання, готові покласти своє молоде життя в офіру святої для них справи. Справа такої зрозумілої. Вона називається боротьба за вітчизну. Свята справа для одних і бунт для інших. Це не нові назви, як не новими є й інстинкти людей, котрі борються, проливаючи свою та

чужу кров. Та новим є те, що народ, який кільканадцять років тому був у неволі, сам сьогодні ставить шибениці й неблаганною рукою душить рух за незалежність іншого народу. З того часу не минули століття. Роблять це ті ж самі люди, яким заклик «Хай живе незалежна Україна!» мусив нагадати такі ж слова, найсвятіші слова їх молодості. Кожну революцію супроводжують ідеалістичні гасла. Що ж залишається від них через кільканадцять років після перемоги? Як змінюється людина, якщо з переслідуваного борця перетворюється в господаря життя й смерті підлеглих йому людей? Від цієї правди про людину лягає тінь смутку на всі революції» [5].

На шпальтах бюлетеня Галичина, крім обговорення резонансних політичних подій, представлена також низкою символічних постатей. Передусім це автори часопису, серед яких один із найактивніших — згадуваний відомий журналіст і політичний діяч Іван Кедрин. Кілька десятків текстів різних жанрів він опублікував на сторінках видання у відділі «Політика, справи релігійні, суспільні та економічні», у рубриці «Рецензії та полеміки» й «Інформаційно-му відділі». І. Кедрин критикував різні аспекти тодішньої польської внутрішньої політики, розглядав стан освіти, практику утравкістичних шкіл, показував неспинний процес ізоляції української спільноти в Польщі, розмежування українців та поляків унаслідок чинної національної політики польської влади тощо. «Усунуто українців із державного апарату і самоврядування, ліквідовано спільний Крайовий відділ, закрито українські кафедри у Львівському університеті, викреслено усі державні субвенції для українських інституцій, щоб відділити польську державу від українського мешканця і відкинути того останнього від держави якнайрадикальніше, — омріяну і жадану землю віддано шляхом «аграрної реформи» — на колонізацію і польське осадництво. Коли український громадянин відійшов і замкнувся в собі — забили тривогу і почали роздумувати над способами його повернення. Але не через відновлення спільної праці, спільних способів співжиття і відповідальності за долю краю, а шляхом механічного примусу. Так постав геніальний план утравкізації школи, народилася чудова теорія регіоналізму, а з тих планів та теорій виникла практика — нищення позитивних культурних і господарських українських цінностей! По сьогодні це називається "організацією польсько-українського співіснування"», — писав

І. Кедрин у статті «Splendid Isolation» [7]. Публіцист аналізував історію українського Пласту, еволюцію українсько-польських взаємин, розвиток українського жіночого руху, підписання Ризького договору та його наслідки для України і багато інших важливих суспільно-політичних та історико-культурних питань. Його статті представляли польському суспільству позицію української інтелігенції, її точку зору, показували погляд з іншого — не польського, а українського — боку на існуючі в Галичині та в усій Польщі проблеми. Це були об'єктивні, обмірковані, достовірні й аргументовані виступи, позбавлені емоцій та упереджень, наповнені фактами. Водночас думки І. Кедрина ідейно були досить близькі польським прометеїстам. Їх об'єднувало прагнення знайти шлях до порозуміння, дійти до розуму та серцець поляків і українців. З-поміж усіх публікацій українських авторів за змістом це були чи не найвагоміші тексти.

Символом безкорисної і самовідданої праці на ниві української духовності та культури у міжвоєнному Львові виступив митрополит Андрей Шептицький. 1932 р. у рубриці «З українського життя в Р.П. і в світі» бюлетеня було передруковано з часопису «Bunt Młodych» розмову з митрополитом про проблеми української молоді. Андрей Шептицький засуджував збройні засоби боротьби української молоді, проте вказував на причини її радикалізації, які крилися у прорахунках польської внутрішньої політики, він також акцентував загрозу пропаганди більшовизму на сході Польщі.

У ювілейний для нього 1935 р., з нагоди його 70-річчя, «Biuletyn Polsko-Ukraiński» надрукував статтю «W siedemdziesiątą rocznicę urodzin ks. Metropolity Szeptyckiego» та інтерв'ю «Кс. Митрополит Андрий Шептицький про "Biuletyn Polsko-Ukraiński"». Оминаючи подробиці біографії, автор висвітлив значення цієї великої людини в українському суспільстві, назвав його «індивідуальністю непересічного виміру». Відзначаючи величезний внесок митрополита у розвиток української культури (опіка бібліотек, музеїв, лікарень, шкіл тощо, журналіст детальніше зупинився на політичному аспекті цієї постаті, який, на його думку, є важливим для поляків. Легенда (чи міф) про неприхильність А. Шептицького до поляків та Польської держави, яка давно живе серед пересічних громадян, спонукала до пошуку істини. Автор намагався своїми аргументами її розвіяти, переконати у помилковості таких думок і довести протилежне. Навів-

ши приклади самостійних політичних дій митрополита, публіцист показав, що всі вони були спрямовані на порозуміння, залагодження конфліктів, несення культури Костьолу на Схід. Саме за це він був засланий царською владою углиб Росії.

А. Шептицький своїм життям та діяльністю здобув величезний авторитет серед українців, і той моральний скарб був його найбільшою винагородою. Автор тексту висловлював переконання, що саме вплив цього високодостойника Польща повинна використати для вирішення українського питання на землях Другої Речі Посполитої.

Відповідаючи на запитання журналіста про суспільну роль тижневика, А. Шептицький високо оцінив його значення, наголосивши: «Вважаю, що місія, яку виконує «*Biuletyn Polsko-Ukraiński*» нова, світла і відповідальна перед історією. Я переконаний, що це нелегка праця — щиро кажучи — особливо зараз, коли правду не дуже люблять і неохоче слухають» [4].

Інтерв'ю як жанр найбільш прийнятний для знайомства із непереічною особистістю та її оцінками існуючих суспільних проблем часто використовувалося редакцією часопису для представлення польській читацькій аудиторії українських політичних і культурних діячів. Розмова В. Бончковського із головою Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові Володимиром Левицьким (1933. — № 7) відкривала читачам знаного науковця у галузі фізико-математичних наук, автора наукових праць і підручників. Однак у публікації йшлося не стільки про його особисті заслуги, скільки про стан української науки, проблеми матеріального та правового характеру, про її найважливіші осередки на території Польщі, зокрема діяльність Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові.

Інтерв'ю з Президентом УНР в екзилі Андрієм Лівіцьким, передруковане з часопису «Тризуб» (1935. — № 40), висвітлювало становище і роль української політичної еміграції, її завдання та проблеми, духовний стан українців, змушених жити на чужині.

Стаття Українця «*Tragedja domu Kruszelnickich*», надрукована у третьому випуску часопису за 1935 р., присвячена відомій у Львові родині Антіна Крушельницького, письменника, видавця, громадського діяча. У публікації йшлося про те, як через ідеологічні симпатії Крушельницький виїхав до радянської України, був репресований, пережив смерть своїх дітей і згодом сам загинув від рук ідей-

них однодумців. Історію сім'ї автор розглядав не лише як трагічну історію однієї окремої родини, а як «трагедію задуреного, наївного українського народу, зведеного на бездоріжжя віри в шляхетність ідеї міжнародного комунізму, ув'язненого в каземати ГПУ і розстрілюваного його послухниками» [13, s. 27]. Причину переїзду до радянської України публіцист бачив у хворобі «радянськості» чи «советофільства», якою хворів А. Крушельницький і якою заразив своїх дітей. Аналізуючи ситуацію у парадигмі «радянськості — націоналізм», автор про причини трагедії Крушельницьких писав: «Їх розстріляли, бо були Українцями. Бо родина Крушельницьких, відмовившись від родичів, друзів і знайомих, накликавши ненависть всього українського суспільства за свою діяльність *ad maiorem Moscoviae gloriam*, не перестала бути українською родиною. Бо Крушельницькі, як і розстріляні з ними Косинка, Фальківський, Влизько і інші, — незважаючи ні на що, працювали і творили для української культури. Так, як уміли і як вірили, що потрібно так працювати. І за це заплатили своїми головами» [13, s. 29].

Чимало публікацій часопису упродовж усіх років його існування висвітлювали питання українського шкільництва й освіти. Багато різних думок було висловлено на сторінках бюлетеня і в зв'язку з ідеєю заснування у Львові українського університету. Про це писали Мирон Кордуба (*W sprawie ukraińskiego uniwersytetu we Lwowie*. — 1932. — № 4; *Bezrobocie inteligencji ukraińskiej a sprawa ukraińskiego uniwersytetu*. — 1933. — № 30), Станіслав Лось (*W sprawie uniwersytetu ukraińskiego*. — 1932. — № 5) та інші автори (*Sprawa uniwersytetu*. — 1936. — № 4). Митрополит Андрей Шептицький також торкнувся проблеми відкриття українського університету у Львові, називаючи це «дуже відчутним недоробком і одним із недоліків, який нічим не можна обґрунтувати» [5].

Із багатьма статтями про суспільні проблеми Галичини у контексті загального питання міжнаціональних взаємин виступав Юзеф Лободовський. Публіцист акцентував напружені українсько-польські відносини на східних землях, які ще більше загострювалися унаслідок проведення політики санаційних урядів, що намагалися вплинути на свідомість українців, швидко колонізуючи їх. Це викликало опір і загострювало ситуацію в Галичині та на Волині. На негативному впливі політичних і суспільних факторів Ю. Лобо-

довський наголошував у статтях «Na marginesie dyskusji-ankiety», «Ukraina między Wschodem i Zachodem» та ін. Найбільшою помилкою поляків вважав те, що вони не розуміли причин опору українців і трактували їх як «обтяжливого співмешканця, якого необхідно якнайшвидше денационалізувати, а після — цькувати і зневажати» [8, s. 429].

Своєю чергою, Ю. Лободовський засуджував і українську пресу, особливо такі видання, як «Діло», «Народне Слово» та інші, що своїми публікаціями підтримували антипольські настрої в українському суспільстві. Про це йшлося, зокрема, у його статті «Od Małorosji do Mitteleuropy». Велике значення надавав ментальності народу, вважаючи її тим чинником, який формував громадську думку найбільшою мірою. Серед польського суспільства Ю. Лободовський виділяв дві групи: невеличке гроно людей доброї волі, яке прагнуло вирішити «найважливішу польську проблему» [8, s. 428—429], і байдужа бездумна маса — «99,9% усього польського суспільства залишається зі старим способом мислення» [9].

Упродовж усіх років незмінно часопис друкував огляди української періодики, де на першому місці була львівська преса, а також постійно відгукувався на нові книжкові видання українців. Часто автором таких оглядів виступав Євген Маланюк. Вихід після піврічної перерви в січні 1933 р. першого числа «Вістника», спадкоємця колишнього «Літературно-Наукового Вістника», він радісно привітав, вказуючи на його «всеукраїнське значення». Письменник називав «Вістник» «органом української інтелектуальної еліти з виразно західним спрямуванням думки», який відрізняється «своєю ідеологічною виразністю і непересічним культурним рівнем» [6]. Він вказував на деяку його «слабкість» порівняно із колишнім «ЛНВ», дискутував з оцінками видання іншими польськими часописами.

Є. Маланюк у своїх оглядах аналізував літературно-науковий часопис «Дзвони», «актуальні есе» Г. Костельника, випуски «Дажбога» та інші видання. Він вбачав у активній видавничій діяльності одностайне прагнення української молоді підвищувати свій інтелектуальний та культурний рівень. Публіцист обов'язково зважав на ідеологічні засади часописів, але для нього найбільше значення мав підхід авторів до оцінки культурних явищ — глибина їх осягнення, розуміння суті і причин тощо.

Завуальованість політичних інтенцій численних москвофільських видань у Галичині С. Маланюк викривав у публікації «Mamuty moskalofilizmu» (1933. — № 9).

Окрім окреслених питань, у багатьох публікаціях «Biuletynu Polsko-Ukraińskiego» розкривався стан української літератури Галичини. Розвиток української дитячої літератури розглядався у статті «Про українську літературу для дітей». Автор (під псевд. Українець) вказував на величезне значення дитячої літератури для духовного росту і розвитку нації, висвітлював діяльність українських видавців дитячої книги та періодики — Івана Тиктора і Михайла Таранька. Він вважав, що стан розвитку української дитячої книги та періодики був «красномовним доказом високого рівня української культурної праці й цілості духу» [12].

Із творами молодшої літературної генерації Галичини — Дарії Віконської, Софії Яблонської та Степана Левинського — ознайомлювала стаття «3 книги і 3 автори», підписана криптонімом Х. Критик виокремив літературну індивідуальність кожної постаті, акцентував їх самобутні риси, зупинився на художніх вартостях книги Д. Віконської «Райська яблуня», підкреслив спорідненість її образів із традиціями польського малярства, високий інтелект і самобутність [14, s. 37—38]. Він розглянув привабливість оповідної манери С. Яблонської у книзі «Чар Марокко», зумовлену цікавою й «мальовничою» постаттю молодшої жінки, яка завдяки своєму талантові, розумові та жадобі знань завоювала мистецькі салони Парижа, багато подорожувала і свої враження від мандрівок оповіла устами людини, що «вміє подорожувати й спостерігати» [14, s. 38—39]. Роман С. Левинського «3 японського дому» вразив критика оригінальним об'єктом зображення. В центрі уваги — побутові, культурні та психологічні аспекти співжиття носіїв різних типів культур — західної та східної, психологія «різних рас і народів» [14, s. 40]. «Цікавий образ співіснування» «легкого «заходу» із «серйозним задуманим Сходом» постав у світлі вічної теми кохання з «французькою легкістю» вирішення конфліктів та побудови оповіді. Усіх трьох авторів критик уважав представниками європейської традиції в сучасній українській літературі, відзначав їх непересічний життєвий досвід, глибокі внутрішні переживання та постійний контакт із європейською культурою.

У п'ятнадцятому випуску бюлетеня за 1938 р. надруковано поезії західноукраїнських поетів — І. Наріжної, Б. Сварожича та інших митців — у перекладах Ч. Ястшембця-Козловського.

Звичайно ж, перелічені факти не вичерпують усієї теми Галичини в публікаціях часопису «*Biuletyn Polsko-Ukraiński*», а радше лише накреслюють ескіз повної картини, яка заслуговує на монографічну працю. Палітра проблематики публікацій висвітлює бурхливе політичне і культурне життя краю, показує активний розвиток національної культури, боротьбу за національні інтереси та рідне слово в умовах чужої держави, демонструє різні погляди представників польського суспільства на суспільно-політичні проблеми міжвоєнної Галичини.

1. *Кравченко С. І.* Міжнародні журналістські проекти в Польщі у 20—30 роки ХХ століття / С. І. Кравченко // Науковий вісник ВДУ ім. Лесі Українки. Філологічні науки. — Луцьк, 2007. — № 9. — С. 154—161; *Кравченко С. І.* «*Biuletyn Polsko-Ukraiński*» (Варшава, 1932—1938) як феномен польської журналістики міжвоєнної доби / С. І. Кравченко // Журналістика : наук. зб. — К., 2008. — С. 29—39; *Кравченко С. І.* Євген Маланюк на шпальтах польського часопису «*Biuletyn Polsko-Ukraiński*» (Варшава, 1932—1938) / С. І. Кравченко // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики. — Львів, 2009. — Вип. 1(17). — С. 596—610; *Кравченко С. І.* Україна в геополітичній концепції польських прометеїстів на шпальтах часопису «*Biuletyn Polsko-Ukraiński*» (Варшава, 1932—1938) / С. І. Кравченко // Київські полоністичні студії. — К., 2011. — Т. 18. — С. 19—28.
2. *Bączkowski W.* Na tle Gródka Jagiellońskiego / Włodzimierz Bączkowski // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1932. — № 2. — S. 32—34.
3. *Bączkowski W.* Tadeusz Hołówko w kwestji ukraińskiej / Włodzimierz Bączkowski // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1932. — № 3. — S. 15.
4. *J. E. Ks. Metropolita Andrzej Szeptycki* o «*Biuletynie Polsko-Ukraińskim*» / J. E. // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1935. — № 30(117). — S. 333.
5. *J. E. Ks. Metropolita ukraiński Szeptyckij* o młodzieży ukraińskiej / J. E. // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1933. — № 3(5). — S. 44.
6. *J. S.* «*Wistnyk*» / J. S. // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1932/1933. — № 2. — S. 62.
7. *Kedryn I.* Splendid Isolation / I. Kedryn // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1933. — № 18. — S. 3—4.
8. *Łobodowski J.* «*Na marginesie dyskusji-ankiety*» / J. Łobodowski // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1937. — № 38(225). — S. 428—429.

9. *Łobodowski J.* Zapoznana strona zagadnienia, odpowiedź nr. 12 na ankietę / J. Łobodowski // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1938. — № 6(245). — S. 58.
10. *S. Z.* W pierwszą rocznicę / *S. Z.* // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1932. — № 1. — S. 7—8.
11. *Słonimski A.* «Kronika Tygodniowa» / *A. Słonimski* // «Wiadomości Literackie». — 1933. — № 3. — S. 5.
12. *Ukrainiec.* O ukraińskiej literaturze dla dzieci / *Ukrainiec* // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1934. — № 20. — S. 10.
13. *Ukrainiec.* Tragedja domu Kruszelnickich / *Ukrainiec* // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1935. — № 3. — S. 27, 29.
14. *X.* 3 książki i 3 autory / *X.* // *Biuletyn Polsko-Ukraiński*. — 1932/33. — № 4(6). — S. 37—40.

Ніна Миронець

ВИСВІТЛЕННЯ ЕТАПІВ ФОРМУВАННЯ,
ЗМІСТУ ТА ДОЛІ КНИЖКОВО-РУКОПИСНОГО ЗІБРАННЯ
БАРОНА Ф. Р. ШТЕЙНГЕЛЯ
У ДРУКОВАНИХ ВИДАННЯХ ТА НА СТОРІНКАХ ПРЕСИ
КІНЦЯ ХІХ — ПОЧАТКУ ХХ ст.

Здійснено аналіз основних друкованих видань та повідомлень у пресі кінця ХІХ — початку ХХ ст., які висвітлювали етапи формування, зміст та долю книжково-рукописного зібрання Городоцького музею Волинської губернії барона Ф. Р. Штейнгеля.

Ключові слова: *Городоцький музей Волинської губернії барона Ф. Р. Штейнгеля, книжково-рукописне зібрання, документальні джерела, архів.*

Осуществлен анализ основных печатных изданий и сообщений в прессе конца ХІХ — начала ХХ в., которые освещали этапы формирования, содержание и судьбу книжно-рукописного собрания Городецко-го музея Вольнской губернии барона Ф. Р. Штейнгеля.

Ключевые слова: *Городецкий музей Вольнской губернии барона Ф. Р. Штейнгеля, книжно-рукописное собрание, документальные источники, архив.*

The article analyzes the main publications and reports in the press of late nineteenth — early twentieth century, which covered the stages of